

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/4
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
N-rii de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisuri nu se napotiază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmoad: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul IV.

Număr de Duminecă

Nr. 5

RENTA.

(*) Azi-măne Camera României va vota proiectul de lege prin care statul român este imputernicit să depună la Casieria Centrală din Budapesta suma de 962.500 lei, din dobânda (4%) căreia guvernul ungurec va da anual câte 38.000 lei gimnasiului român din Brașov. Școalele comerciale nu. La aceasta nu s'a învoit guvernul ungurec.

Se încheie astfel o afacere, asupra căreia atât la noi, cât și dincolo, în mândrul regat, frații s'au certat cum rar s'a pomenit chiar la neamurile cele mai pătimase.

Cine să nu se bucore deci? Și cum să nu ne simțim datorți a mulțumii celor cari nu numai au ajutat astfel școalele române din Brașov, scumpe nouă tuturor, dar readuc între noi pacea și liniștea, atât de mult dorită?!...

Atât între noi însă, cei d'aici, cât și între frații noștri din România e dispută mare: nu suntem adevărat nici unii, nici alții înțeleși: cui să mulțumim mai întâiu?

De asemenea nu toți suntem mulțumiți de chipul cum s'a încheiat afacerea.

Noi am zis adică, și susținem și azi, că era mai bine dacă banii s'ar fi dat în grija mitropolit din Sibiu. Părerea aceasta o aveau, până la 30 Ianuarie și frații dela „Tribuna“, cari eată ce scriseseră atunci:

„Adevărat cum? Să fim recunoscători guvernului maghiar pentru că averea privată ce o are biserica română din Brașov, de drept, la statul român. O ia el a mână și dă proprietarului legitim numai usufructul, ba și acela sub controlarea volnicosului usurpator, care întemeiat numai pe atotputernicia sa, și fără nici un titlu de drept, se însăpânește pe milionul parochiei Sfântului Nicolae!“

La 6 Februarie însă scriu:

„... trebuie să o declarăm, că modul în care e rezolvată chestia ne mulțumește pe deplin și pe noi. Ne mulțumește, pentru că factorul principal interesat în cauză, proprietarul averii despre care era vorba, e singur mulțumit e: soluția dată cauzei proprii“...

Ceeac-e de sine se înțelege, nu însemnează că frații noștri de la Sibiu și însăși Eforia Școalelor române din Brașov nu s'ar fi bucurat mai mult, dacă afacerea s'ar fi rezolvat așa cum a voit-o dl D. Sturdza, care după-cum se știe, în nota sa de la 10 Decembrie 1898 propunea guvernului maghiar:

„In acest scop, am onoare a propune ca renta actuală de franci 88.500 să fie capitalizată în renta română cu 4% în valoare nominală de 962.500 lei, care ar fi remisă Arhiepiscopului Mitropolit ortodox din Sibiu cu titlu de indemnitate definitivă pentru rentele, la cari instituțiile sus menționate din Brașov aveau drept din trecut.

„Dacă această soluțiune s'ar admite, ar rezulta, ca sumele, a căror plată a fost suspendată în ultimii ani, să fie de asemenea vărsate celor în drept.“

Și între noi, aici e neînțelegerea. „Tribuna“ se face a nu ști despre recunoștința și laudele ce însuși „Telegraful Român“, adusesse înțelepciunii dlui D. Sturdza, cel dintâiu care a îndrumat chestia spre o rezolvare; nu voiește să știe despre nota ce dl D. Sturdza, în calitate de întâiu sfetnic al Regelui Carol, trimisese baronului Aerenthal, fost ministru reprezentant al Austro-Ungariei, și stăruie chiar în numărul de la 6 Februarie să învinuieze pe dl D. Sturdza, că în trei ani n'a făcut ceea ce dl Take Ionescu a făcut în opt luni. Susține deci că liberalii, în primul rând dnii D. Sturdza, Poni și Haret, foști ministri, erau nedestoinici, galăgioși și egoiști, ear' conservatorii, cari au rezolvat afacerea, sunt cuminiți, destoinici și demni.

Un mare păcat acesta și o greșală neiertată, căci numai bine nu ne-ar face când între noi, robiiți de aici, ar prinde rădăcini credința, că în România numai un singur partid ne iubește, numai în mijlocul acestui partid (conservator) sunt bărbați cu minte și cu inimă caldă, celalalt, partidul liberal, e condus de bărbați slabi și fără suflet.

Cu atât mai neiertat este să susții aceasta într-o afacere, în care s'a dovedit, că dacă dl Sturdza nu rezolvase D-sa afacerea, cauza nu este nepriceperea ori reutatea, ci pentru că D-sa nu voia să dea milionul de lei în mâinile stăpânirii ungurești, ci zicea: Românii gr.-orientali din regatul ungar au atonomie bisericească și școlară, e drept deci, că banii să-i administreze cel din fruntea bisericii și școalei române, ș'anume consistorul de la Sibiu.

Noi nu-i facem d-lui Take Ionescu injuria a presupune despre d-sa, podoabă a partidului conservator și fruntaș al țării, bărbat învățat și Român cu durere pentru neamul său, cum au fost și sunt toți sfetnicii M. Sale Regelui Carol, zicem: nu-i facem injuria să presupunem, că d-sa nu ar fi mai vesel și mai mulțumit dacă ar fi putut face ca banii să-i poată administra mitropolitul dela Sibiu. Dimpotrivă, credem că în cele opt luni cât a fost ministru al școalelor României, va fi mișcat toate pietrele ca afacerea să se poată rezolva așa cum dl Sturdza a vrut dela început...

Nu s'a putut însă, pentru-că guvernul ungurec nu s'a învoit. Ear ca să urmeze cu negocierile diplomatice cari deveneau astfel o luptă, guvernul actual al României nu s'a simțit indemn.

Noi nu-i aducem pentru aceasta nici un fel de învinuire. Nu putem să lăsăm însă fără observare seria de articole a confrăților dela „Tribuna“. Ei nu se mulțumesc adică să laude pe dl Take Ionescu, care nu înțelegem intrucât ar avea nevoie de aceste laude,—dar discutând chestia rentei, vin eară cu vechile învinuiri privitoare la desbinările din

partidul nostru național, la decorarea lui Jeszenszky și așa mai departe, aruncând câte rele toate în socoteala d-lui Sturdza.

Noi, fără să intenționăm a-l apăra pe dl Sturdza, stând ei mult prea sus decât ca învinuirile „Tribunei“ să-l poată atinge, și prin urmare ca o eventuală apărare a noastră să-i poată ajuta,—ci numai ca să lămurim lucrurile, ne simțim datorți să ne oprim asupra acestor articole și să exprimăm părerea noastră de rău.

Eată de ce: tocmai acum, când e vorba să ajungem la o deplină lămurire și pace, „Tribuna“ începe eară să ia lucrurile de pâr și să reediteze vechile învinuiri, cari, spre cinstea presei române, nici odată n'ar fi trebuit să iasă de sub tipar, căci „trădător“ n'a fost nimeni în chestia națională.

Ear că felul cum s'a rezolvat afacerea rentei poate să cuprindă în sine și primejdiile mari, de cari la 30 Ianuarie se temea și „Tribuna“, o spune și „România Jună“, organ condus de d-nii M. Vlădescu și A. C. Popovici, ale căror bune sentimente naționale de sigur „Tribuna“ nu le va tăgădui.

Eată ce scrie anume acest ziar (N-rii dela 7 Februarie n.):

„Noi nu găsim pricină de mare bucurie în modul cum se rezolvă chestia rentei: din contră îl găsim—negreșit pentru un viitor nu prea îndepărtat—il găsim păgubitor. Și eată pentru-ce: Prin faptul că banii se depun la Casa centrală — a statului unguresc—în Budapesta, și cad direct sub administrația organelor statului unguresc. Cum respectă organele administrative ungurești drepturile altor naționalități și în special ale Românilor, o știm bine noi de aci, o simt prea bine frații noștri din Ungaria; dar mai ales o simte patronul liceului românesc din Năsăud.

„Pe averea grănițelor români dela Năsăud, avere dăruită pentru scopuri culturale, astăzi au pus mâna organele administrative maghiare și am văzut acum de curând cum guvernul unguresc a impus aceluși licen un director în contra hotărârii Eforiei Școlilor dela Năsăud. Mai mult, le-a impus și le va cere predarea a tot mai multe studii în limba ungurească.“

„Apoi să ne gândim la chipul național (!) cum se administrează de către guvernul din Viena fondul religios românesc din Bucovina?! Nu se întrețin școli nemțești cu banii Românilor?... La Blaj și Beiuș unde toate fondurile sunt administrate de eforiile românești, nu a încercat și nu încearcă guvernul unguresc nimic să-i impună tot mai mult vederile sale?!... Mai bine asigurată este administrația fondurilor culturale ale lui Gojdu și ale consistoriilor românești dela Sibiu, Caransebeș și Arad, fiind în mâinile și la dispoziția Românilor.“

„Cine poate să garanteze că capitalul depus de guvernul român la Budapesta, nu va ajunge în 10—15 ani soarta fondurilor școlare dela Năsăud și a celor din Bucovina? Când Eforia dela Brașov nu se va supune ordinelor guvernului unguresc, și de sigur nu se va putea supune în totdeauna și în toate — cine îl va putea sili să administreze banii etoriei? N'am văzut cum guvernul unguresc a suprănat ani de-a rândul ajutorul dat de Imperatul Francisc Iosif bisericilor românești, pe cuvânt că popii românești nu sunt buni patrioți?!... Apoi să-i silească cineva să dea bani pen-

tru lățirea culturii românești prin școalele din Brașov, ceea-ce ei consideră drept primejdie de stat?!...“

Am reprodus anume părerea unui ziar independent, care nu stă sub influența luptelor și legăturilor de partid...

Își poate închipui ori și cine ce scriu ziarele liberale, organele partidului opozițional.

Că ce păreri au avut de altfel chiar conservatorii în chestia aceasta, se poate vedea din următoarele rânduri ale „Epocii“ (N-rii dela 25 Sept. 1898):

„Sturdza voiește să dea renta în mod oficial prin guvernul unguresc, sau cel puțin cu cunoștința oficială a aceluși guvern, așa ca școalele din Brașov să fie puse sub protecțiunea ministrului instrucției de la Budapesta, care să aibă mâna liberă de a suprima ori când servirea rentei, sau de a permite continuarea plății în anume condiții dictate de el.“

„In adevăr, o subvenție destinată pentru întreținerea de școale românești în o țeară șovinistă ca Ungaria, unde lupta contra celorlalte naționalități este așa de înverșunată, o asemenea subvenție, dacă este a se da cu știrea și cu învoirea guvernului maghiar, este mai de înaintea condamnată sau a fi confiscată, sau oprită la cea dintâiu ocazie.“

„Este o nebanie ca cineva să-i închipue că Ungarii, și șind mijlocul de a suprima școale românești, vor încuraja existența lor, servind subvenții străine sau tolerând servirea lor.“

„Ungurii, când cer ca ei și cu știrea lor să se servească școalelor române din Brașov renta, vor un lucru: să devină stăpâni pe acea rentă, să o poată sau confisca, sau suprima.“

„Trebuie să fi trădător de interese naționale, pentru a nu înțelege acest lucru.“

Desigur, organul conservator nu mai susține nimic din cele de mai sus.

„Tribuna“ să nu fie deci nici ea mai catolică decât papa, ci facă „mea culpa“... A păcătuit: recunoască-și păcatul, că mai frumos este să te îndreptezi, decât să stăruie pe calea greșelilor.

Chestiunea națională în Dietă.
In ședința de la 6 Februarie a Dietei ungurești s'arbul Teleciki a adus vorba și despre naționalități, asigurând că — în ceea ce-l privește mai ales pe Serbi — naționalitățile își iubesc patria și nu gravitează în afară. Toate bune până aci. Are dreptate. Deputatul s'arbul a avut însă neprevăderea să vorbească și despre luptătorii cauzei naționalităților, numindu-i agitatori mizerabili și, peste tot, injurându-i cu vorbe murdare, că însuși președintele Dietei s'a simțit indemn să-l cheme la ordine.

Kossuthiștilor mai ales li-a plăcut însă vorbirea aceasta, așa că a doua zi, la 7 Februarie, Mezőssy s'a și simțit indemn să laude pe deputatul „naționalist“ (?) s'arbul, care pe „agitatori“ naționali li-a ocărit cu atâta... „patriotism“

Din Austria.

Impăcarea ceho-germană.

Incepută Luniă trecută, conferența de împăcare între Cehi și Germani s'a continuat Marți și Mercuri în orele după amiază în palatul ministrului-prezident din Viena.

În amândouă zilele atât delegații cehi cât și cei germani, înainte de conferența comună au avut conferențe separate, statorind programul conferenței comune. Marți după amiază conferența s'a ocupat numai cu afaceri din Moravia, de față fiind toți delegații partidelor de acolo, iar dinstre membrii guvernului: ministrul-prezident *Körber*, ministrul *Spens-Baden* și *Rezek*.

În decursul desbaterilor s'a accentuat din amândouă părți necesitatea învoielii pentru restabilirea păcii.

După lungi discuții, s'a hotărât a se începe cât mai curând desbaterea în fond asupra regularității limbii oficiale la direcțiile de stat și autonome ale Moraviei. Tot cu acest privilegiu s'a exprimat și dorința generală, ca comisiunea permanentă a Dietei provinciale din Moravia să se întrunească cât mai curând, pentru a decide cu posibilă urgență asupra afacerilor cu care este însărcinată.

A doua zi Mercuri, s'a ținut a treia ședință a conferenței comune, în care desbaterile au decurs destul de neted.

Din știrile sosite reiese, că reprezentanții Cehilor ar fi învoii să cedeze în unele chestii mai mici, cari se referă la limba oficială a comunelor. În alte chestii însă, asupra cărora nu s'a putut face învoială, conferența a emis o comisiune compusă din 10 membri din ambele părți, cari să le desbată din nou: Această comisiune se va întruni foarte probabil, Luniă viitoare.

În decursul acestei ședințe s'a făcut pomenire și de terminul pentru convocarea Reichsratului; terminul convocării — după cea mai nouă hotărâre a guvernului — va fi 19 sau 20 Februarie s. n. Se vestește însă, în același timp, că guvernul n'are de gând să păsească în Reichsrath la început cu proiectul pentru regularizarea chestiei limbilor, ci va aștepta întâiu rezultatul conferinței de împăcare.

Răsboiul buro-englez.

Și acasă și în câmpul de răsboiu, Englezii sunt azi — ca opăriți.

Bătăi peste bătăi — eată cu ce s'au ales necurmat până acum din răsboiul ce de atâta vreme îl poartă cu Burii biruitori în Africa de Meszâ-zi. În tot decursul săptămânii acesteia, tot știri de mari pierderi din partea Englezilor, și biruințe continue asupra lor din partea Burilor — s'au vestit în lume din depărtatul câmp de răsboiu.

Acum, așa se pare, că Englezii voese să încerce nouă încordări de puteri și într-o luptă, cam poate n'a mai fost, din nou vor să-și măsoare puterile cu Burii.

Se vestește, că acum însuși lordul *Roberts*, capul armatei engleze din Africa, a plecat și el să dea de întâia dată față cu Burii, ear' generalul *Buller*, cel bătut, ear'și se duce și el să mai încerce odată despresarea orașului *Ladysmith*.

Dintre multele știri mai nouă dăm următoarele:

Din Capstadt se raportează la Londra cu datul 7 Februarie:

Despre ziua plecării lui *Roberts* și *Kitchener*, cum și despre calea în-

contro s'au dus, nu se știe încă nimica. Censura militară a șters din telegramele ziaristilor tot ce era să spună ceva despre acest lucru. Toate semnele arată, că cei patru generali englezi din *Capland* și *Burii* ce l' stau față n' față — încep să se miște.

Din *Stersstrom* se vestește, că azi (7 l. c.) dimineața **Burii au atacat toate taberele generalului Gatacre și oă lupta urmează.**

Cu datul 7 Februarie se telegrafează din Londra, că afară de un scurt raport al ministrului de războiu, numai ziarul „*Central News*” i-a sosit din Durban o telegramă cu data 6 l. c. despre înaintarea lui *Buller*. Din această telegramă reiese, că generalul *Buller* prin telegraf a cerut de la Londra încă 100 paturi portative, cari au și fost trimise numai de cât. Oficerii pricepători în ale războiului sunt de credință, că deodată cu atacul lui *Buller*, și *White* va da năvală din *Ladysmith*.

Cu data 6 Februarie din tabăra de lângă *Ladysmith* Agenției „*Reuter*” i se raportează următoarele:

„În lupta petrecută ieri la riul *Tugela*, Englezii au suferit pierderi foarte mari lângă *Pontdrift*.”

Aceiași agenți și tot de acolo i-se mai raportează cu același dat:

„Taberele Burilor de lângă *Tugela* au fost bombardate de Englezi cu tunuri de marină și cu cele de câmp. Pe la *Pontdrift* și *Molendrift* trupele engleze au trecut riul *Tugela*, pentru-ca prin asalt să ocupe taberele Burilor. Iasă la *Pontdrift* *Burii*, sub comanda lui *Schalk Burger*, au fugărit cumplit pe Englezi, cari au fugit în cea mai mare disordine până dincolo de *Tugela*. La *Molendrift* lupta urmează într'una cu *Burii* din *Standerton* și *Johannesburg*. *Burii* n'au avut pierderi. *Bubuitul* tunurilor s'a auzit toată ziua. Azi dimineața 6 l. c. bombardea ea continuă cu o mulțime de tunuri.

Privitor la luptele din proxima *Ladysmith*ului, unde ziarele engleze spun că Englezii ar fi învins (la *Spearmans-kamp*) eată ultima știre:

BRUXELA, 8 Februarie. Lupta lângă fluviul *Tugela* a ținut toată ziua. *Buller* a înaintat până la *Brachtonten*, de pe locurile însemnate însă a fost respins de *Burii*. În ambele părți sunt pierderi mari.

Londra, 8 Februarie. Din *Spiermans-Kamp* se scrie:

„Luni seara, când trupele engleze au vrut să treacă peste *Tugela*, numai cu pierderi grozave au putut trece, tunurile Burilor bătând într'una. S'a cuprins așa un deal, *Walkranz*. Mai departe este cu neputință a merge, deoarece-ce *Burii* la *Spions-Kop* au o poziție foarte tare. Au căzut 260 Englezi.

Din Bucovina.

„*Patria*” în numărul de Mercuri scrie următoarele:

Adunare de alegători în Câmpulung. Din *Câmpulung* ni se comunică știrea, că deputatul nostru dl. *George Popovici* a decis cu consimțământul alegătorilor, ca Mercuri în 14 Faur n. a. c. să țină o adunare mare de alegători în *Câmpulung*. *Dr. Popovici*, care de present se află în *Câmpulung*, a primit acolo deputați din comunele *Vama*, *Sadova*, *Fundul Moldovei* și *Pojorita*, cari au cerut sfatul și spriginul lui în afaceri comunale.

Dl. *Dr. Popovici* a vizitat mai multe sate din district, înformându-se personal

asupra stărilor de lucruri din acele comune.

Parastas în Putna. În ziua de sf. *Stefan* s'a celebrat în mănăstirea *Putna* o liturgie în sobor și un parastas pentru fericitul ctitor al acestei mănăstiri, *Voevodul Stefan* cel mare, *Domn al țării Moldovenești*.

Pentru trei-color.

Azi este săptămâna am arătat cum pentru trei-colori au fost pedepsiți bravii tineri din *Seliște*. Se scrie acum, din *Baia-de-Criș*, că solgăbireul de acolo a pedepsit alți 12 feciori români, cari la o petrecere românească au purtat brâne și panglici trei-colori românești. . . Nu se vor spăria însă feciorii români de cele 10 zile arest (la cât au fost osândiți doi înși) și de celelalte 2 zile (la cât au fost osândiți 10 feciori).

Satisfacție „ungurească”.

Din Cluj ni-se scrie:

„Astăzi, în 7 Februarie, înainte de amiază, studenții dela facultatea de medicină și farmacie de aici au arangiat o demonstrație în contra colegului lor *Iuliu Codarcea*, stud. farm., provocându-l între cele mai murdare injurături să-și retragă subscrierea de sub protestul tinerimei române din Cluj în afacerea insultei dela *Albă-Iulia*. Bravul tiner (fiul protopopului din *Turda*) a trebuit să părăsească auditoriul. Între studenții români e o fierbere mare, căci sunt în prospect și alte demonstrațiuni. Eată dovezi proaspete, că în ale căror vine bate sânge de bandiți.

Concertul d-lui Dima în Brașov.

Am spus și noi într'unul din numerele trecute, că disinsul nostru măiestru și compozitor, dl. *G. Dima*, în 2 Februarie a. c. a dat în *Brașov* primul concert, despre care eată ce cetim în „*Gazeta Transilvaniei*.”

Reuniunea noastră de cântări, care în timpul din urmă abia mai da semne de viață, ajunsă acum sub conducerea măiestră a domnului *George Dima*, a reluiat cu nouă puteri.

Aceasta ni-a dovedit deja concertul strălucit de aseară, care s'a prezentat cu nouă și salutare reforme pentru progresul și vaza Reuniunii.

Programul eminent alcătuit al acestui concert, a fost introdus de un *Quartet*, op. 74 Nr. 1 C-dur pentru două violine, violă și violoncel de *I. Haydn*, care, executat de d-nii: *Eugen de Lemeny*, *Heinrich Zeidner*, *Heinrich Lins* și *Oskar Tellmann*, a căror ambalitate și bunăvoință față de reuniunea noastră o cunoaștem încă de la alte concerte ale reuniunii noastre, unde în totdeauna ca și acum ne-au surprins prin esactitatea predărei și prin cunoștințele lor artistice, a fost așa zicând un apetitoriu pentru celelalte numere următoare.

Corurile mixte s'au introdus c'o compozițiune solemnă „*Fericiți sunt cei gonii*” de *G. Dima*, careia au urmat „*Cântec de iubire*” de *I. Brahms*, un adevărat buchet de flori, dintre cari mult s'a distins cântecul: „*O pășerică mică a sburat*...” Acest adorabil cântec a fost admirabil interpretat, caracterizat și executat c'o fină nuansare a vocilor. Asemenea cântecul „*Nu, cu oameni nu mai este năvălire*...” Toate aceste cântecuri au fost acompaniate la pian de d-na *Maria N. Popovici* și de doșora *Eleonora Dima*, foarte prompt și exact.

Un bun, mulțămitor și frumos și a avut concertul prin cele trei cântecuri vechi românești de *G. Dima*: „*Scumpă de copilă*” „*Așa mi-a fost ursită*” și „*Nu-i a late, nu-i*”; în cari toate au fost la înălțime dar mai cu seamă ultimul „*Nu-i drept, nu-i*” a încoronat opul. Atât textul, ca melodia acestui cântec, care începe tăcut și termină energic și viu, a lăsat mai bună impresie în public și cu siguranță mai bună aplauze și cerut repetarea lui.

Aceste alese coruri mixte, cari exactitatea și fineța predărei lor au în și la străini, au fost întrerupte în celor prin două numere ale programului servate d-lui *C. Popovici*, un tiner absolvent, care, după cum aflăm, studiază la conservatoriul din *București* care dotat dela natură c'o voce de tenor de un timbru liric, dulce și mlădieș, degajiat în modul cel mai laudabil de gajamentul său, cântând cu mult simțat *Recitativul* și *Aria* din oratoriul „*Șiunea*” de *I. Haydn*, cât și cele două tece „*Tu ești odihna*” de *F. Schubert* „*Mă întreb*” de *G. Ștefănescu*.

Atât la începutul, cât și la finalul concertului s'au făcut ovațiuni măiestru rigent *George Dima*, prin multe binecuvântate aplauze.

O frumoasă liră de lauri, de care s'afla animată o mandolină compusă din rețele naturale și ambele legate c'o parte de culoare roșu, i-s'a oferit d-lui *Dima* partea damelor din cor.

Publicul foarte numeros, a rămas cântat, ear reuniunea noastră de gimnastică și cântări poate fi mândră de vrednicul dirigent.

Conferență învățătoarească.

Joi, în 27 Ian. (8 Febr.) preoții și învățătorimea tractului *Arad* s'au întrunit în conferință. Desbaterile au decurs pentru întrunirea preoțimii acesane în Reuniune preoțască, ca fost asupra sectelor vîte în simul biserică noastre arătându-se ca mijloace ceronlățirei lor: înființarea bibliotecilor școlare prelegerile publice și buna înțelegere între preoți și învățători.

Despre bunele intențiuni cu privire la acest mijloc din urmă trucidat dovezi numai decât după înțelegerea conferinței — întrunindu-se pe parte din învățători ca ei singuri candidați deputați la sinodul eșchial. Se vede că oameții slabi rămân, ori-ce conferință s'ar ține.

Preoțimea s'a întrunit în conferință preoțască și a ales membri în îndul protopopesco pe preoții: *Marc Felnecan*, *Sig. Bozgan*, *Vinc. M. vici*, *Dr. D. Barbu*, *T. Vățianu*, *Nestor*, *G. Bodea*, *F. Manuila*, *scăl*, *St. Tamașdan* și *Nic. Chiciu*.

ULTIME ȘTIRI

Grevele minerilor în Austria. *Raoul Schlen*, *Brux* și *Falkenau* s'au grafează, că grevele muncitorilor din lină continuă încă. *Linștea* n'a fost încă nicăiri conturbată. În *Brux* numărul vizităților s'ade și munca s'a început. În nou au fost arestați mai mulți membri societății greviștilor.

Complot anarchist la *Paris*. Din *Paris* se telegrafează, că în expoziției, îndeosebi în contra anarhiștilor, se plănuise un complot anarchist. A fost însă descoperit dărnicit.

Deci detragându-se acestea din suma totală a voturilor, au rămas voturi valide:

Pentru dl Zigre	563
„ dl I Pap.	192
„ dl P. Gavriette.	41

Suma 796 v.

De aici se vede dar, că corespondentul „Veritas“ a fost rău informat despre adevăratul rezultat al alegerii de deputat congressional, pentru-că tocmai dacă s'ar fi considerat de valide și voturile dificultate, dl Dr. Iustin Pap, nici atunci n'ar fi intrunit, căci s'a obținut mai multe decât 340 voturi.

Mocirla, 1 Februarie 1900 n.

Petru Costea,
Invățător gr.-or.

Din Banat.

Esșviș.

În comuna noastră nu am avut de când există, nici odată vr'un negustor român, ci tot Jidani cari ne-au supt ca lipitorile până la mădușă. Ori-ce fel de marfă dacă n'au lipsit, eram siliți să cumpărăm după-cum au voit jupânii Jidani toate cu prețuri duble, de cum le cumpărăm astăzi la neguțătorul nostru român. Neguțătorul nostru e fecior de econom din comună de naștere, e al treilea an stabilit și ne îndestulează cu toate ce ne lipsește în afaceri comerciale, ne servește cu ori-ce soiuri de marfă mai estine, ca concurenții lui, cei trei Jidani din comună. Însă toate sunt înzedar căci neguțătorul greu poate exista, deoarece tot de vr'o la trei ani avem și un invățător ales cu numele Iancu Strain din Gerboveș (Almaș) din neia cărui știință ce posedă nu gustăm; ne pare foarte rău și ne este de mirare, ca dl invățător să fie cel mai mare contrariu neguțătorului nostru român, și e foarte iubitor de Jidani. Dl invățător în loc de a instrui tot poporul să cumpere numai de la Român, el nimic, ci numai de la Jidani. Rușine să-i fie.

Școlarii a zis că ce le lipsește pentru școală: hârtie, condei și alte mărunchișuri să nu audă că vre-unul va cumpăra ceva de la neguțătorul român că-i va pedepsi aspru. Oare și pentru așa ceva suat școlarii de pedepsit.

Mai zilele trecute s'au întâmplat, că un școlar fu trimis de părinți să cumpere ceva de la neguțătorul român; văzând pe băiat alți conșcolari, l'au spus d-lui invățător; aceasta îndată l'a tras la răspundere că ce a căutat el

la neguțătorul român, de ce nu a mers la Jidani, apoi la pedepsit cu câteva peste palme. Afară de acea se mai exprimă dl invățător ca se nu meargă nici unul în prăvălia Românilui că-i înșeală Oare dl invățător face geșeft cu școlarii rușine să-i fie, căci sala- rul de la Români îl capătă nu de la Jidani.

Un econom.

Fapte de laudă.

Vineri în 2 Februarie, a. c., avui fericirea a fi martor la colaudarea casei a doua parochială din comuna bis. Recița-Montană. Această clădire prăstuește peste 9000 fl. și a fost zidită de bravul măestru Iohann Bernhoffer.

Înainte cu 9—10 ani, comuna bis. avu fericirea a alege de preot pe bravul tiner jurist și teolog David Terfaloagă, un om foarte energic și neobosit întru toate cele bune și folositoare—de aceea și cinstit atât de străin, cât și de ai săi. Abia ajuns în comună, tinerul preot, ca un părinte adevărat sufletesc, începu a grupa întreg poporul pe lângă sine, și a-i destiepta simțăminte pentru felurite lucrări bune și folositoare.

Așa începură mai întâiu a repara sf. biserică în afară acoperindu-o cu tinichea, apoi a o împedobi din lăuntru, după aceea zidiră o casă parochială de peste 7000 fl. mai toată din contribuiri lunare, carea azi pe lângă locuința preotului mai aduce și o chirie de 700 fl.

Devenind cu această casă în ordine, neobositul preot, mai căpătând și pe bravul invățătoriu Iosif Velcian tot'ajutor începură a cugeta și a plănui o a doua zidire. Energia și zelul bravului părinte sufletesc însă nu se mulțumii numai cu planurile, ci după cunoscutu-i zel, lucră dimpreună cu invățătorul într'acolo, ca tot pe calea contribuțiilor lunare benevole—să se poată aduce și această zidire în îndeplinire însuflețind prin buna lor înțelegere și armonie pe întreaga inteligență și cu aceea dimpreună pe întregul popor, și așa iată al doilea edificiu s'a predat în folosința comunei bisericăști, care aduce o chirie de 900 fl. Pentru al III. edificiu sunt planurile deja gata; acela însă fiind chiar lângă sf. biserică, va ave altă mențiune — și nu de încheiere.

Am arătat, cum și din ce averi s'au zidit aceste două edificii; n'am arătat însă, care este scopul venitului de 1600 fl. la an

ce'l aduc. Aicia trebuie să fim ceva mai cu rezervă, căci edificiul al treilea u e încă gata.

Ținta însă e, și nu poate fi alta, decât a pune temelii pentru o cultură gr. ort. rom. în comuna aceasta mult poliglotă, care, cum se vede — mulțumită luptătorilor și bravului popor — s'a și ajuns pe deplin.

Estă cum un preot și invățătorii conștiti de chemarea lor, din nimica așa zicând — știu asigura unei comune întregi un viitor fericit.

Nenea.

PARTEA ECONOMICA

Casa lui Marcu Jidovul.

În unul dintre cele mai frumoase sate de sub podgoria Aradului, în Cuvin, înainte cu vre-o 15 ani s'a ivit un biet jidovaș: „Marcu Sărăcul“. Așa l'a botezat poporul. Și atât de sărăc și prăpădit era Marcu, încât nu numai hainele îi erau adevărat zdrențe, dar și sacul de pene îi era tot găurit, de sburau penele în urma lui; ba încă până și fluieruța îi era spartă și legată cu ață!

Așa a venit Marcu la Cuvin, unde s'a găzduit pe la cine a putut, și așa cutreera el satele de-a lungul podgoriei, dela Lipova până spre Pâncota. Copiii, pretutindenea, droaie după el. Și asta nu-l supăra pe Marcu, din contră, le făcea haz și glume, ca să-l urmeze cât de mulți.

Veselia copiilor și a sătenilor peste tot și-a ajuns culmea, când au văzut pe Marcu îmbogățit cu „teleagă cu un cal“.

Teleaga era o hodorogă de lapădătură dela alt jidan, care scăpase de ea; ear calul, o mărtoagă uscată, de era să-l bată vântul. Pielea pe el era verde, de multă frecare cu petroleu și zamă de pelin, căci suferise, bietul cal, de multă rție și alte multe boale de piele. Frânele și-le-a făcut Marcu din câte ațe și zdrențe a putut afla. Astfel îmbogățit, Marcu cutreiera din nou cele sate, suflând în fluieruța, ajutând calului pe unde era mai greu, și strigând mereu pe el:

„hi, hi Trisute“. Așa își desmierda calul și așa îndemna și pe copii să strige. Așa era Marcu de risul tuturor. De multe ori și singur se batjocorea pe sine, numai ca să facă ris oamenilor. Dar Marcu lucra mereu și stringea creițar pe creițar, până făcea zlot pe zlot.

Cel-ce se scula mar de dimineață, și se culca mai tâziu, în Cuvin, era Marcu.

O hurubă de casă ce și-o închiriasse, era plină de coarne de berbeci, piei de animale, zdrențe, pene... încât își era scârbă să te apropii pe acolo, așa duhori necurate eșiau din casa lui Marcu.

Au trecut însă de atunci peste 15 ani, și Marcu a lucrat neadormit. Azi, dacă mergi la Cuvin, te sui pe deal și privești peste sat, vei vedea drept în mijlocul satului o casă nouă-nouă, de curând făcută, înaltă peste celelalte case, cu cinci ferestri, și în dos cu o grădină foarte mare, plină cu viță olteuită, din care în toamna trecută Marcu a făcut vin de 200 fl., — fiind via încă tineră!

Azi dar, cea mai frumoasă casă în Cuvin—e a lui Lövy Márk, cel-ce era de risul sătenilor și al copiilor, cu „teliga lui și calul Trisute“.

Unde va duce-o Marcu peste alți 15 ani?...

Dragi săteni! Cetiți cu luare aminte istoria lui „Marcu Sărăcul“—și vă cumintiți din ea!

Nicolae Ștef.
Invățător.

Un cuvânt către prietenii albinăritului.

Am luat condeiul în mână să scriu ceva despre albine. La asta mă îndeamnă dorul de a împărtăși celor ce doresc să știe tot mai mult despre aceste ființe scumpe. Voi începe cu impresiunile ce au făcut asupra mea albinele în decurs de 25 de ani, de când mă ocup cu ele.

La începutul carierei mele aveam dorință să am stupi, ca să-mi aducă miere. În scurt timp dorința mi-s'a împlinit așa, că pentru un roi am dat în trei luni unul băiat de țeran invățătură privată.

Cu înecat și nu peste mult, fără voie, m'a făcut ca și de să fiu cu băgare de

Românul și Sasul.

Un Român călătorind prin țară și intrând pe drum, știa că în satul, de care tocmai se apropia, avea un cunoscut Sas (neamț).

Tocmai când ajunsese la casa Sasului, văzu că asta era la oară. Dete snac, și Sasu văzându-l, îl pofti în casă, că doară-l cunoștea. Ajuns Românul în casă, Săsoaica tocmai punea pe masă un blid încărcat cu pești fripti. Românul, ca om sficios, ședea la cuptor. Sasul îi zise nevastei să-i dea și Românului doi pescuți de cei miciș, Românul luă furcuța și tot impuse, tot impunge cu ea prin pescuți și mai clătina din cap. Văzându-l Sasul și Săsoaica, se minunau de el că de ce su-i mănâncă, ci îi tot impuse unul după altul. Întrebare dară de pricina lucrului. Elie zise: „D'apoi știți, tatăl meu s'a înecat acum e anul, și acum eu îi întreb pe micii pescuți: nu cumva ei or ști de el și vedă acum, că ei un știu“.

Cine-i om nu-i tufă.

Românul naibil, ca să mănânce acum și pe cei mari, el zise către Sas: „Poate cel mare tot o ști ceva de tata“.

„Noa da! — zise și Neamțu; să întrebe dară și pe cei mari, poate c'or ști ei.“

Ear Românul se puse eară la întrebate și rind pe rind implantându-l în furcuță, zise:

„A ha! voi ați mâncat pe tata! Așa, acum o să vă mănă și eu pe voi“. — Și se puse Românul sătana și-l curăți pe Sas de toți peștii, și mari și mici.

Neamțu rămase cu buzele umflate, ear Românul durmi liniștit!

Ioan Onciu.

Pagini din istoria României.

de
G. COȘBUC.

1876—1878.

I V.

Cucerirea Rahovei.

XI.

Garnisoana Rahovei a fost risipită, ca pulverizând o aruncă în toate vânturile. Din miile de oameni nu s'a ales nimic. Unii au căzut robi, alții au perit apărând redutele și năvălind la podul Hârleșului, mulți s'au potopit și s'au înecat, ear cei rămași s'au împrăștiat fără urmă, luând lumea în cap de groasa călăreților noștri.

Hoții literare.

Nu-mă pot roga dreptul de scriitor în literatură, dar am ambiția de autor pentru ceea-ce scriu, și doresc ca cele-ce public în ziare, să rămână scrisele mele. Mă mâhneste însă un lucru contrar.

În călindarul diecesan din Arad de pe 1892 am pus balada „Voina“, ideia mea originală, și peste 5 ani vine dnul Ioan Răchițan și o dă pe „Voina“ ad literam în „Darul de Crăciun“ al „Foaiet Poporului“ în din 1897. Ce e drept, d-sa zice c'a cules-o, dar a culege în literatura populară însemnează a prinde ceva din graiu viu, nu însă o copia de pe hârtie.

Să presupun, că balada mea de pe scrisoare a trecut în graiu viu. M'neoa însă o mai puțin păstrătoare decât scrisoarea și tipariul, fiind-că hârtia înmărmurește literele, până-când mîntea primește sunetele vii, și cât le păstrează, ele rămân în viață, ear ce l eu viață, se mișcă. Așa sunetele viețuitoare. Funicând prin unghetele minții, dau de porțile deschise și culegătorul ideilor de multe-ori se trezește cu căpățina goală, a bună-oară cum s'a trezit Șaganul cu traista goală de racl...

Balada mea redată de dl Răchițan e tocmai cum am publicat-o cu 5 ani ina-

inte, și e peste puțină, ca în atâta timp să se fi păstrat întru nimic neschimbate celea 100 de versuri!

Alt cas. În nrul 40—41 ai „Poporului“ (din Peșta) din anul trecut am cetit poezia mea „Pentru pară“. Își câștigase și ea un autor nou. În alt număr tot așa și balada „Vășlean“. M'am indignat puțin și le-am trecut cu vederea, n'am aflat lucrul vrednic de-a-l comunica cu dnii redactori.

Casul mai recent însă m'a revoltat. În numărul dublu al „Tribunei Poporului“ de Sămbăta trecută găsesc versurile intitulate „Român și creștin“ de autorul „Noi George Oismaș-Fecican, tot poezie de-a mea pe care am fost publicat-o în „Foaiet Poporului“ prin 1895 și pe care am făcut-o tot în acel an la 22 Octomvrie, după-cum vedă manuscrisul.

Scrupulos și acest autor copist, n'a schimbat nici un vers, ci a redat-o fidel după foaia Sibifană.

Și-apoi să te miri când vezi plagiatul din operele scriitorilor noștri de valoare, când și la puținelul meu să găsesc lacomi!

Vorba veche: nu-i destul că-ți striguesți averea cu trudă, ci trebuie s'o mai păzești și de hoști!..

R. Bortoșiu.

seamă la lucrul lor; ceea-ce apoi mi-a dat indemn la studiarea lor mai deaproape, până când, pot zice, că stupăritul cu multele și binefacătoareale lui părți, se preface în om o adevărată patimă.

La început mă minunam de lucrul albinelor; mai târziu însă ele mi-au dat privilegiu să studiez taina vieții lor lăuntrice. Oarele petrecute între albine, atât de repede și cu plăcere îi trec omului, încât stupăritul pasionat, după-ce și-a isprăvit lucrul, cu jale se desparte de stupărie, fiindcă stupăritul priceput se simte în mijlocul albinelor ca și un filosof într-o bibliotecă renumită.

Deși e lucru știut, că tot începutul e greu, totuși aici la stupăritul modern aceasta nu stă, pentru-că stupăritul rațional este una din cele mai plăcute ocupațiuni în orele libere.

Se deosebește însă prin aceea, că până când ori-care altă ocupație de plăcere este împreunată cu cheltueli, — stupăritul modern este împreunat cu venite destul de însemnate.

Cine ar și pute trage la îndoială, că stupăritul nu e o lucrare plăcută atunci, când albinele, de loc la ivirea primăverii, cu câtă strguintă se întrec în sborul lor după căutarea florilor! Ear colo în sgomotul ce-l fac ele sburând în giurul coșnițelor, te fac să crezi că ești într'un concert cu cele mai minunate coruri.

Aceasta ar fi partea plăcerii numai; unde rămâne însă partea cea mai însemnată, adică dulceața și folosul material, ce ni-le dau albinele?

Am zis, că stupăritul modern nu e lucru greu. A stupări se îndeamnă toți oamenii iubitori de înaintare pe toate terenle; toți cari în afacerile lor, stând în giurul albinelor și studiând viața lor, învață dela dînsele: strguintă, rânduială și moravuri bune, cu un cuvânt, cele mai frumoase însușiri, cari toate tind la bunăstarea și fericirea omului, prin ce oamenii devin cei mai folositori în societatea omenească.

Acestea sunt spusele strguintosului popor din Svițera. Acel popor, într'un mod atât de sistematic stupărește și cu un spor atât de minunat, pe lângă toate că clima țării lui cu mult e mai nepotrivită decât în țeara noastră!

Pentru-ca cineva să poată însă fi stupăriu bun, are trebuință de bărbăție și tărie sufletească, de răbdare multă și de timp, apoi de voință și de pricepere.

Fiind de neapărată trebuință aceste cerințe pentru un stupar, nu pot din destul

să îndemu la această nobilă și frumoasă ocupațiune pe toți învățătorii colegi, pe preoți, pe dirigători și pe țărani noștri plugari.

Să frunșăm istoria poporului român, și vom afla, că și Românii din vremurile cele mai vechi s'au ocupat cu stupăritul.

Din stupi, Românii mai de mult dădeau Turcilor dijmă, plăteau dare și făceau și economie însemnată.

Este adevărat însă, că cultivarea albinelor la Românii era în puțin socotită. Ei se mărginau numai a produce miere și ceară. Azi însă, albinele pot arăta și mai multe bunătăți. Pe vremea, când înflor pomii, albinele prin purtarea polenului din floare în floare, fac, ca florile să nu se scuture, și așa poamele să ajungă la dezvoltarea cea mai desăvârșită.

Bărbați cu multă știință pe terenul economic și al pomăritului au arătat, că grâu, poamele, strugurii și peste tot ori-ce fel de bucate din apropierea stupilor au produs un rod cu mult mai bun și mai sănătos decât acelea cari, au fost mai departe de stupărie.

Aceasta poate ori-și-cine și-o probeze. Așa de pildă într-o grădină, unde sunt stupi, sau în apropierea unei stupării, dacă o creangă de pom înainte de înflorire cu 3-4 zile o vom acoperi cu un grilagiu sau cu pânză de tot subțire și rară, prin care să poată însă ușor străbate aerul, căldura și ploaia ca și la celelalte crengi, dar de albini să rămână cu totul neatinsă, și dacă aceea parte a crengii închisă în modul sus arătat o vom ține astfel până când poamele ajung la deplină dezvoltare: atunci vom vedea, că toate crengile vor avea poame destule și deplin dezvoltate, numai creanga închisă nu va avea poame, sau de va și avea câte-va, acelea vor fi foarte puține și de tot slab dezvoltate. Tocmai această încercare arată, cât de mult ajută albinele pe vremea, când înflor plantele, la dezvoltarea poamelor și la a tuturor bucatelor.

Ioan Vanceu,
învățător.

(Va urma).

Mulțămită publică.

Reuniunea de cetire și cântări din Coșteiu" împlinește o plăcută datorință, când și pe această cale vine a-și exprima adânc simțita sa mulțămită tuturor P. T. Domni, cari au contribuit la sporirea fondului și a bibliotecii ei, prin dăruiri benevole, și anume:

●n. Direcțiune a institutului de cred. și econ. „Luceafărul" din Vêrșet 40 coroane; P. St. domni: Dr. Petru Zepeniag, adv., 22 cor. și 19 opuri; Cornel Spătariu, stud. jur. 20 cor.; Constantin Iovanovici, propr. 10 cor; Ioan Cocora, dir. ex. 4 cor; Iosif Tămășel, paroch 4 cor; Pavel Corcea, comerc. 4 cor; Dr. Aureliu Olteanu, adv. 2 cor; Dr. Aureliu Novac, adv. 2 cor; Iuliu Iorgoviciu, paroch 2 cor; Nicolae Petrovici, cand. de adv. 2 cor; Victor Fincu, contabil 2 cor; Iacob Botoș, cassar 2 cor; Adam Barbu, rot. 2 cor.; și Aureliu Berceanu, comerc. 2 cor.

Coșteiu, din ședința comitetului „Reuniunii de cetire și cântări", ținută la 10 Decembrie 1899.

A. Corceanu,
paroch și preș. reu.

Traian Georgescu,
secretarul reu.

Dare de seamă și mulțămită publică. Cu ocaziunea „concertului" din Comlăuș, arangiat la 13/25 Noemvre a. tr. au suprasolvit următorii: I. A. Boțoc (Comlăuș) 30 cr.; M. Musca (Comlăuș) 40 cr.; A. Voluntir, (Simand), 30 cr.; Iacob Zelinger (Comlăuș), 30 cr.; Aug. Beleş (Simand), 1 fl. 80 cr.; Iosif Anghelina (St.-Ana), 50 cr.; I. Nondrovieski (St.-Ana), 50 cr.; G. Olariu 1 fl.; Adalbert Bercy (St.-Ana), 50 cr.; C. Alerhauđt (St.-Ana) 1 fl.; Ioan Balogh (F.-Varșand), 80 cr.; T. Cherecheanu (Galța) 20 cr.; Moise Zazlo (Comlăuș), 80 cr.; — ear oferte am primit dela dnl: Stefan Ciorgariu (Sintea), 1 fl. 50; Teodor Cosma (Căpruța), 1 fl. 50 cr.; Moise Zazlo (Comlăuș), 1 fl.; dela Grig. Mladin (Chișineu), 1 fl. și dl Dr. Ioan Popoviciu (St.-Ana) 1 fl. — Au încurs de tot: 77 fl. 85 cr.; spesele au fost: 61 fl. 85 cr. Ni-a ramas un venit curat de 16 fl. v. a în numele comitetului arangiator: Ioan Roșu, învățător.

Loteria Casei naționale.

Prospect.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român" — pe baza concesiunii acordate de on. minister reg. ung. de finance cu ordinațiunea nr. 49.522 din 27 Iulie 1899, — arangiază o

LOTERIE DE EFECTE

al cărei profit se va folosi pentru ridicarea unei Case naționale în Sibiu, în care se

va instala un Museu istoric și etnografic român și biblioteca Asociațiunii etc.

Prețul unui bilet de loterie 1 coroa.

Căștiguri:

1 câștig princip. în val. de C. 10.000 = C. 10.000	1	3.000 = „ 3.000
2 câștiguri „ „ „ „ 1.000 = „ 2.000	2	500 = „ 1.000
5 „ „ „ „ 500 = „ 2.500	5	200 = „ 1.000
10 „ „ „ „ 200 = „ 2.000	10	100 = „ 1.000
20 „ „ „ „ 100 = „ 2.000	20	75 = „ 1.500
50 „ „ „ „ 50 = „ 2.500	50	20 = „ 1.000
100 „ „ „ „ 10 = „ 1.000	100	10 = „ 1.000
219 câștiguri „ „ „ „	219	C. 250

Tragerea la sorți se va face în Sibiu la 31 Maiu 1900 st. n. în prezența unui notar public și a unui comisar politic.

Consemnarea câștigurilor se va publica la trei zile după tragere. Ridicarea lor se va face în decurs de 60 zile de la tragere.

Bilete de loterie se pot procura de la biroul „Asociațiunii" în Sibiu (N-Szebeș, strada morii nr. 8) și se vor vinde la toate băncile românești.

Sibiu, în Decemvre, 1899.

Comisiunea loteriei.

CALINDARUL NOSTRU PE ANUL VISECT 1900 SE AFLĂ DE VÎNZARE

LA
ADMINISTRAȚIA

„TRIBUNEI POPORULUI"

PREȚUL 30 cr.—60 FILERI.

VÎNZĂTORILOR SE DĂ UN RABAT DE 20%

Acest calendar, bun și ieftin, se prinde pe lângă partea calendaristică și articole dela literații di-tinși I. Sîrbu, G. Coșbuc, Vasile Goldiș, E. Hodoș, Uncheașul etc.

Fiecare Român să grăbească a cumpăra acest calendar făcut anume pentru-ca să găsească în el lucruri pe care le-așteaptă.

Dorobanții cu colonelul Slăniceanu, au intrat din partea despre Răsărit în orașul Rahova, de-odată cu Roșiorii cari veniau despre Apus. Prin redute și prin oraș Turcii își lăssaseră munițiunii și multe de-toate, cari au căsut în mâna Românilor.

Steagul românesc a fost ridicat pe toate redutele și de-asupra orașului. Rahova era a noastră!

Generalul rus cu ulanii săi se întorsese cu toată graba de pe câmpiile Schitulului — lăssând pe Roșiori să urmărească pe Turci — și în goană veni spre Rahova, ca să intre în ea. Ce inimă la Ruși, și cum se purtau ei cu noi! După ce ulanii n'au făcut nimic, cât au ținut luptele la Rahova, acum pe aseunsul se întorceau de pe câmpia luptei ca să apuce a intra în Rahova înaintea Românilor, cu gândul să se laude, că ei pus întâiu piciorul într'acest cuib al păgânilor.

Dar Dumnezeu e drept. Dorobanții noștri au apucat să intre ei întâiu, căci ei dobândiră cetatea cu sângelul lor.

Frumoasă poveste au dorobanții de la Rahova! Și ce e mai frumos în toată campania lor e, că n'au îngreunat cheltuelile Statului cu cereri de hrană; ei și-au căutat hrana înșiși cum au putut. În vreme de războiu într-o țară străină ori câtă grije ar avea

Statul de hrana soldaților, se întâmplă ca totuși să i lase fără merinde: ori vrășmașii prind merindele, ori mai ales ca acum, pe vremea de iarnă, se înmolesc carele care o duc, neputând răbi de viscole și de nămeți până la tabără. Soldații atunci ori rabdă de foame, ori își caută înșiși hrana prin sate pe la țărani, mai plătiind-o, mai căpătând-o în cinste. Se înțelege, că oștirile mai sălbatică nu mor de foame nici-odată, căci jăfaesc — dar în războiul cu Turcii noi n'am jăfuit nici măcar un fir de paiu, cel mult dacă am silit pe cei îndărătnici să ne vîndă cele ce ne trebuiau, dar li-am plătit cinstit ce li-se cuvenia. Câte-odată țărani dau bucuroși ce au, chiar fără plată, dar la urmă nu pot să tot dea, mai virtos când oastea e multă și stă multă vreme la un loc.

Oștirile de prin pregiurul Plevnei au dus-o dintru început rău. Satele pe acolo sunt locuite de Bulgari — ear Bulgarul de felul lui nu e darnic — și cu deosebire Românilor nu voiau să le dea nimic și se uitau urât la ei, făcându-le rău cât puteau, par'că noi li-am fi fost dușmani. Dar chiar voinđ să dea merinde soldaților noștri, n'aveau de unde, căci toate satele erau pline ca furnicarul de oștiri, și de câtă vreme? De luni întregi!

Cei dela Rahova au dus-o mai bine.

Ei sosiră prin locuri neabătuite de alte oști, și neposind mult într'un loc, sosiau mereu în sate nesărăcite de oștire. Dar era alta mai mare: Satele de pe lângă Dunăre sunt toate românești. Ear Românii, pretutindeni aceiași, sunt darnici și bucuroși la ospeti: ei se întreceau care de care să cinstesească mai bine pe frații lor, pe oștenii români. Și le plângea inima de bucurie că ved steagul românesc cutrierând țărele păgânilor, și că vin Românii să i scape de răutățile turcești. Dorobanții noștri erau oameni de-ai lor! De ai lor în toate. Țărani, când vede port străin, fie chiar portul oștășesc, stă de o parte și nu-și deschide întreaga inimă și bănuiește pe cei-ce sunt îmbrăcați mai alt fel de cât el, chiar când știe că sunt Români. Dar, cum am spus, dorobanții de la Rahova au fost chemați la luptă în pripă și nu li-se dase haine de osteni. Erau îmbrăcați cu opinci, cu căciula și cu suman. Altă dragoste are țăraniul de țaran, și alt-fel s'alipește când te vede îmbrăcat ca el. Și așa pe la Rahova prin sate, locuitorii și dorobanții erau una, atât doară că dorobanții aveau pușcă. Erau prietini vechi, fii ai aceluiași neam, cu aceleași gânduri, cu aceeași inimă bună și blândă, având același port și aceeași limbă! Și-i țineau pe palme sătenii și-i ospăteau ca pe niște canoscuți vechi veniți ca să se mai vadă unii cu alții; cei mai

cu stare desfundau butoaie cu vin, pretutindeni îi primiau cu pâine și cu sare ca pe mântuitorii lor și cu ploștile cu apă ca pe frații lor.

De-ar fi Românii ori de unde ar fi de sub ori-ce stăpânire, ei își iubește neamul și limba părinților săi, căci acele dureri le au toți. Ear când ești apăsător de toate părțile și la străini nu e mila, și să-ți deschizi inima și de cine să te aproiești dacă nu de frații tăi? Noi un neam suntem, un neam de oameni viteji și traiești, și un neam suntem, și dacă soartea ne asvrlit prin toate țările, nu noi suntem de vină. Și dacă unii ne siceam Munteni și alții Moldoveni, ear alții Ardeleni și alții știu eu cum, noi totuși una suntem, neam românesc, unul și nedespărțit ca celeaște fețe în Dumnezeu, și unul vom fi de-apururi în ciuda vrășmașilor noștri, și tot-de-a-când va fi primejdie din partea celor ne voesc răul și se încearcă să ne lovească cu cutiul în spre inimă, unul vom fi de-apururi—asa să ne ajute Dumnezeu! Și de-auna unii, când va cere nevoia să fi batjocurit neamul nostru, ridică-ne-și glasurile într'un singur glas și ca un singur braț toate brațele noastre, și vom arde că sângelul apă nu se face și că vai mama acelora cari caută să și facă vrășmaș pe Român și se prind de piept cu diavolul!

Oamenii slabi.

Cetind in numarul 10 al „Tribunei Poporului” corespondinta parintelui Traian Terebentiu, preot in Galga, in care D-sa arata faptele preotului gr. cath. de acolo, Aug. Szantay, mi a venit sa iau pana in mana si sa descopar faptele tot atat de slabe, pe cari le scrieste un vrednic sot al lui Szantay, Teofil Valean, preot gr. cath. in Giulița. Omul acesta de cand s'a asezat in partile acestea, intr'una conturbă liniștea, pacea și buna înțelegere dintre Românii comunelor din giurul acesta.

Așa in comuna Invecinată, Baia, a dat mâna cu niște oameni, cari partea cea mai mare a tineretului au petrecut-o in temnițe. Pentru furturile ce au săvârșit, cum sunt: Onica și Andel, și cu aceștia apoi a umbat prin comună amăgind pe oameni ca să se „unească”, că dacă se unesc, nu mai plătesc cult, și el le face rind să capete școală de stat. Cu aceste vorbe a înșelat pe mulți preoți.

S'a pus apoi pe lucru, a câștigat subscrierilor de la ei și a invitat pe inspectorul de școală, Varjassy, ca să vină la Baia, să se pună în înțelegere cu uneltele alese, oameni cunoscuți în temnițele cereului și ale comitatului. Venind inspectorul în sat, însoțit de Valean, au tras la un putic de birt, ce este în sat, acolo apoi au chemat pe Onica, căci alți oameni n'au venit și s'au sfătuit, cum să pună la cale mai iute și mai ușor școala de stat. Până acum însă, har Domnului, nu s'a ales nimic din reaba aceasta. De atunci însă preotul-Inșpător din Baia, Andreiu Vașian, nu și poate apăta salariul învătătoresc, fiindcă de câte ori a voit să și-l încaseze, nevrednicul preot gr. cath. T. Valean a îndemnat pe oamenii să nu plătească, și a făcut degebite pedeci la încasare, ca apoi să oată amăgi pe cât mai mulți, că să și pășească credința lor strămoșească și să se răscăla la catolicism. Acum, la Botezul Domnului, a venit în Baia și a stăruit pe lângă oameni, ca să se unească cu toții, căci nu vor mai plăti cult în veci, că el va vorbi în stăpânirea să le facă școală de stat și să nu cutese care-va să plătească cultul, că el și măntuiește pe toți de sub sarcina aceasta; căci doar știu ei de când e el preot în Giulița, Baienții n'au plătit cult de la pruncii lor au umbat la școala r. gr. or. în vorbe de acestea umbli el tulburând niște și făcând desbinări între oameni, și nimicind o școală confesională. Cusa n. a încasarea cultului în Baia e dată însă pe bune mâni, și avem nădejde că se va rezolva în cel mai scurt timp.

Rată, On. public cetitor, cum știe preotul gr. cath. T. Valean să și implinească chemarea sa de preot român eată sumele el să se poarte față de un preot român preot or., față de o școală confesională ro., șână!

Preoți, cari nu se rușinează de asemenea fapte, oare nu se tem barem de Dumnezeu și de blăstămul neamului românesc al celor ce suferă din pricina lor? De nu vor întoarce, barem acum în eara ultimă, la răstăcirea lor, nu cred să nu-l ajungă. Încă ceva. Aș vră să știu: Ven. Ordinariat gr. cath. socotește de vrednicie preoților sei astfel de fapte ca și a lui Szantay din Galga și Valean din Giulița, și fac cu neputință susținerea școlilor confesionale gr. or., nu pentru-ca să ridice școala lor gr. cath., ci mijlocesc pe cele de stat?!

Imi place să cred, că acești preoți și asemenea lor, nu vor afla aprobarea Ordinariatului, — dar atunci spună-l-o că, ca să înțeleagă odată și să nu ne poată din răbdarea noastră, care e aproape cu lașitatea!

Mureșanul.

Lucruri ca cele petrecute în Galga și acum, după-cum vedem, și în Baia, — vom afla mai în tot locul, unde uniții și neuniții sunt lăsați de soarte să treacă în una și aceeași comună.

Dovadă e preotul Péter Ferencz din orășelul montan Băița, în comitatul Bihor. În urmarea trecerii la unașie, credincioșii gr.-orientali au rămas în minoritate; consistorul gr.-oriental Oradan a venit în ajutorul puținilor creștini, rămași credincioși credinței stră-bune, instalând în acel orășel pe seama lor un preot, care avea datorița să poarte și oficial învătătoresc. Până aci au mers toate cum au mers. Consistorul orădan însă din anumite motive, aflând poate de bine, ori stilit de crizele financiare, căci e știut, că gr.-orientalii nu dispun de fonduri, din cari să fie plătiți preoții, a detras de la preotul lor jumătate din leafa sa de 800 fl., ear' școala, care servia totodată ca locaș preotului, ulterior s'a exarendat.

Acum gr.-orientalii rămân fără învătător. Ei, bieții, din al lor, puțini fiind, nu și puteau susține școala, și de locuiau la vr'un sat, aceasta trecea și așa, dar orășeni fiind și în căva pricepând și ei foloasele învătătorii, se simțeau rău de tot, că nu aveau unde să și trimită copiii la școală; alergau deci încoace și încolo și nu știau unde să și plece capul. Intre multele alergături zadarnice, mai zadarnică a fost, fără îndoială, cea făcută la preotul unit Péter Ferencz, pe care-l rugau cu lacrimile în ochi, să binevoască a le primi și copiii lor la școala gr.-catolică.

Numitul preot însă nu voia să știe de una ca asta odată cu capul; el cerea un preț mare pentru a primi și copiii gr.-orientali la școală, și acest preț era, ca omul să și părăsească religia și să treacă cu întreaga familie la unașie.

Și ce să veni? S'au aflat mulți, cari și-au jertfit credința strămoșească, tesaurul cel mai scump al fiecărui muritor, și-au plecat capul, intrând în staulul păstorului celui mai „selos” — în al lui Péter Ferencz.

Dar Băița nu dă loc destul de activitate dlui Péter Ferencz, e prea strâmtă pentru un așa selos propagator, o așa vizuină ca Băița; a pășit deci Domnia-Lui la largul, a apucat câmpii, lăsând dealurile poate colegului seu Bradu și folosindu-se de unele certe și neînțelegeri ivite între credincioșii gr.-orientali din comuna Câmpani, din cauza reparării școlii, a apucat a propaga credința catolică și aici și a îndemna pe credincioșii din Câmpani să treacă și așa la unașie. Ba, precum se spune — înauși și-a povățuit pe calea ce duce către protopopul uniților din Beiuș.

Eată unde și-a vîrît nasul acum desamintitul misionar; voește să câștige adicți și în Câmpani, voește să samene ură și discordie acolo, unde până acum a domnit înțelegerea și pacea.

Alfa.

Munții Apuseni.

Alba, Ianuarie 1900.

Zile grele. Puterea noastră. Un preot-pacoste. Stări triste. Nouă pacoste.

Ar fi bine, ca slăbiciunile celor chemați a se îngriji de soarta națiunii să fie arătate publicului, ca astfel păcătoșii să se rușineze și rușinându-se să se îndrepte.

Pătruns de această credință, m'am hotărât a arăta on. public cetitor — deocamdată numai pe scurt — mersul trebilor bisericesti și școlare a acestei istorice comune, în care a văzut primele raze ale zilei nemuritorial viteaz Horia.

E vorba de parochia Gura-Albacului, unde păstorește aproape de un sfert de veac actualul preot, numele lui Ioan Todea.

E un om, care ține foarte mult la sine. Judecățile sale și-le socotește ca cele mai drepte și e cu o mulțime de slăbiciuni. Cu frunța și inteligență al comunei — precum în trecut așa și acum — se află în cea mai înverșunată dușmănie.

Știm, că datorița unui preot nu este numai slujba bisericască, ci mai ales propovăduirea luminei, culturii și a bunelor moravuri credincioșilor săși în și afară de biserică și școală, căci nis este: „preoții cei ce și în deregătoriu cu îndoia cinstă să se cinstescă, mai ales cei ce se osteneșc în cuvânt și învățătură.” (Tim. V. 17.)

Că întru cât a satisfăcut Duchovnicul nostru chemării sale, se va vedea din cele următoare.

Pe terenul luminării poporului n'a dezvoltat nici o acțiune. Știa sa în loc să lucreze cu devotament apostolic la răspândirea culturii în popor, a preferit, în virtutea calităților ce le posedă, a și exploata neștiința pentru a și încărca buzunarele.

De școală nu s'a interesat. Am avut, cu dreptul, de când păstorește Știa sa 4 învățători calificați, cari ar fi putut da roade mănoase întru creșterea tineretului și a adulților. Dar de geaba!

Poporul nostru în neștiința sa nu punea nici un preț pe școală și pe învățător, că Știa Sa nu ostenia a și îndemna la îmbrățișarea școlii și influențele binefăcătoare ale ei.

În loc să și spriginească învățătorii în munea lor, și prigonă. În loc să îndemne părinții a și trimite copiii la școală, Știa Sa și apșa la ură contra învățătorilor. Așa a fost în trecut, așa e și de present.

Clădirea școlii apare ca o ruină din timpurile vechi, neîngrijită, neavând re-cuizitele de învățământ necesare, precum nici mobilăr cuviincios.

Nu e mirare deci, că poporul nostru de aici în ale culturii e de tot înapoiat și vrednic de compăimit. Dacă examinăm starea culturală a poporului nostru decând este la noi actualul preot cu cea de acum, nu putem afla altă deosebire, decât că acum fiind poporul mai numeros, și numărul celor neștiutori de carte s'a sporit. Dacă preotul nostru ar fi arătat, de atâta potop de vreme, numai cătușă de puțină tragere de inimă către înaintarea poporului în cultură, dacă ar fi îndemnat și sfătuit oamenii la îmbrățișarea școlii, dacă ar fi spriginit învățătorii împreună lucrând cu ei la opera instrucțiunii, — ne-am pute bu-

cura de-un popor ales, harnic și relativ cult, mai ales că Moșii noștri sunt dăruți dela Dumnezeu cu suflet ager.

Afacerile constituționale din parochie le conduce Știa Sa după cum îi taie capul.

Comitetul parochial sau „citorii” după cum îi numește d-sa, au să pună „degetu” și s'a terminat ședința.

Acum, decând a judecat ven. consistor pe „citorii” împreună și pe Știa Sa a restituit bisericii suma de 2834 fl. — după cum s'a mai scris în Nr. 40 al foaiiei de Duminică — „citorii” nu mai au poftă a cerceta ședințele și a „pune degetul”. Știa Sa de atâta timp, nici măcar atâta silință nu și-a dat, ca să talmăcească cel puțin „citorilor” legile bisericesti din parochie, drepturile și datorițele fie-cărui parochian ca element constituțional în organismul bisericesc!

Dar să trec la moralitatea poporului, care, cu durere trebuie să o spun, e de tot decănută.

Patima beției, această boală ucigătoare, în comuna noastră băntuie în mod înspă-mântător, și oamenii s'ardecă văzând cu ochii.

Datorița de a desrădăcina această cutropitoare cangrenă, de a predica contra ei, este primo loco a Știei Sale. Din principiu însă Știa Sa, în direcțiunea aceasta nu poate lucra, căci cine ar fi acela, care să și facă pagubă lui și? Știa Sa încă are cărciumă și încă prima, adevă vorbind dreptul, — nu sub firma D-sale, căci aceasta e oprit canoniceste, ci sub firma unui membru din familia Știei Sale.

Impregiurarea aceea neplăcută, că noua biserică s'a zidit lângă niște grajduri, lângă sălcile de pe malul stâng al Arieșului în locul cel mai nepotrivit, încă avem să o mulțămim Știei Sale, care cu nici un preț n'a lăsat a se clădi în loc mai vederos și mai potrivit. Știa Sa a voit să se sidească în nemijlocita apropiere de cărciuma d-sale, că, eșind credincioșii din biserică, ori-cum nu vor trece cu vederea „făgădușul popii”.

Eată dar' cum stăm noi Albăcenii din Gura-Albacului!

Eată rodul muncii preotului nostru. Nu e destul numai atât!

Planurile pline de vicieșug și năpastă ale Știei Sale nu și-au aflat încă sfârșitul.

Acum își face de cap. Eată ce făr-reate Știa Sa.

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Mândrei mele.

De când nu te-ai mai ivit,
Barba verde o'ngălbinit,
Frunsa 'n codru s'a pălit.
De când nu te-ai arătat,
Isovoarele au secat,
Frunsa 'n codru s'a uscat.
S'a uscat de dorul tău
Ș'o picat toată 'n părșu,
Draga sufletului meu.

DINTRE STELE.

Dintre stele ce lucesc
Sus pe cerul de smarald,
Toate una câte una
În curatul riu se scald.
Printre stele mândra lună
Varsă raze pe pământ,
Rară eu ca 'ntotdeauna
Îți trimit tristul meu gând.

Alexandru (din Bozovici).

Poesii populare.

(Din Felești.)

Ferește-mă, drăguț Doamne,
De muera beutoare
Și de mâța stricătoare;
Măța-mi varsă laptele,
Ceea-mi bea bucatele.

Mândra mea de mândră mare,
Îți pune pânzuța vara,
Și-i mănăcă cănița mênjala;
Și și-o pune după șură,
Să se țeasă ea singură.

Sărăcile dragostile,
Cirpesc ca pasărele,
Trec prin tină, nu se 'ntină,
De tinăr voinic s'alină;
Trec prin apă, nu se 'neacă,
De tinăr voinic se leagă.

Sărăcă dragoste dulce,
Pe strîmtă vale mă duce;
Sărăcă dragoste dragă,
Pe strîmtă vale mă bagă.

Arad, 9 Februarie 1900.

Consistor plenar. La 15 Februarie n. Consistorul aradan va ține ședință plenară. La ordinea zilei va fi, între altele, și numirea protopopului în cercul Belint, unde la scrutiniul de candidare voturi au întrunit d-nii Gerasim Sârb și Dr. P. Ionescu, profesori în Caransebeș. Tot atunci se va fixa și ziua alegerilor pentru sinodul eparchial.

Urcarea numărului recruților. Ziarul „Neues Wiener Tagblatt” spune, că zilele trecute s'a ținut în Viena o constatare asupra urcării pe viitor a numărului recruților. La constatarea a luat parte și ministrul ungar de honvezi, baronul Fejérváry. E vorba, ca deja la asentările din anul viitor numărul recruților pentru un singur an să se urce cu 50 000 de feciori. — A naibii „dearmare”!

Nefțelegeri între Stefania și fiica sa. Ziarul berlines „Localanzeiger” comunică într'un lung articol noue știri de senzație de la curtea vieneză, anume despre căsătoria principesei Stefania cu contele Lönyai. După informațiile ziarului berlines, tinera arhiducesă Elisabetha foarte cu greu se învoiește, ca mamă-sa să facă mărișorul plănuț. „Urșe din inimă pe contele și nici nu vreau să-l văd” — a zis tinera arhiducesă șambelanei sale despre viitorul soț al mamei sale. Apoi, plângând amar, a exclamat: „Sunt o nefericită! Foarte mult aș dori să mor, să urmez pe tatăl meu!” Abia numai Monarchul a putut s'o mai mângâie zicându-i, că cu contele Lönyai nu se va întâlni, și că pe mamă-sa numai atunci va mai vedea, dacă însăși va dori.

Tu-i faci bine, el îți vrea perirea. Un brav fiu al poporului nostru de pe valea Mureșului ni-se plânge, că notarul Totterer János din Căpruța, deși Românii ar dori și sunt totdeauna gata a-i fi binevoitori, pe oameni de-ai noștri îi persecută, numai din cauză că abonează foi românești, în special „Tribuna Poporului”, și astfel le face fel de fel de șicane. — Noi, deocamdată, îi facem atenție pe dl notar Totterer: să-și vadă de treburile sale și să ne lase oamenii în pace, căci doar' nu mai suntem pe vremea iobăgiei. — Auzi minune! Nu cumva „Măria Sa” dl notar Totterer, care trăiește din sudoarea poporului român, — ar vră să-l ferească cu gazete jidovești?! Atâta ar mai trebui.

Candidare. Cel câțiva învătători din tractul Aradului, cari și pentru deputația la congres au susținut atât de zdravăn candidatura d-lui profesor Ceotea, încât acesta n'a avut decât în trei comune voturi, l'au candidat erii și pentru deputație la Sinod. Ciudadat, că deși învătători, d-nii Iosif Moldovan, I. Vanc, Roja și ceilalți câțiva soți, n'au învătărit nici din pășaniile trecutului nu tocmai îndepărtat, ci vor să-l facă carăși de ris pe dl profesor Ceotea, candidându-l într'un cerc, unde n'o să reușească în vecii vecilor. Și mai curios, că dl profesor Ceotea a luat în serios candidatura, primind cu multă căldură deputațiunea care i'a adus erii la cunoștință candidatura ce se va aștrăi cu o cădere sigură.

Cununii Duminecă se va celebra în biserica gr. or. din Jebeliu (lângă Trimișoara) cununia amicului nostru Septimiu Șerban Secula cu d-șoara Cristina Loichiza din Jebeliu.

Urâm tinerilor soți toate fericirile. Ni-se anunță cununia d-lui Cornel Conțor, cleric absolvent din Călată-mare, cu d-șoara Zoe Rimbaș din Brad. Cununia se va serba Duminecă la 13/25 Februarie a. n. în biserica gr. or. din Brad. — Felicitățile noastre!

Concertul tinerimii din Oradea-mare. Avis, Deoarece din mai multe părți ni-se scrie, că n'au pri-

mit invitare, și unde știm pozitivă că s'a expedit, de aceea toți acei prea st. domni, cari din oare-care cauză n'au primit invitare la concertul nostru din 26 Febr. st n., sunt rugați, să binevoiască a se considera pe calea aceasta de invitați.

Oradea-mare, 6 Februarie n. 1900. **Comitetul arangiator.**

Bancă nouă în Lugoj. Foile maghiare publică din Lugoj vestea, că acolo s'ar fi înființat o bancă română, „Poporul”, cu tendente confesionale. Acționarii sunt numai gr. catolici, iar director e dl canonic Ioan Borș.

„Anuarul Băncilor române” pe anul (I) 1900 a apărut în editura delegațiunii emise de conferența directorilor de bancă din 25—26 Iunie 1898. Tiparul tipografiei arhidiecezane din Sibiu. Cuprinsul: calendar pe anul 1900 (cu indicarea termenelor pentru administrarea impozitelor și competențelor erariale, cu termenele tragediilor la sorți și cu scadența cupoanelor de efecte). Monedele statelor europene. Măsurile și ponderile metrice. Tariful zonelor la căile ferate ungare. Competințe și timbre. Tariful de poștă și telegraf. Târgul de loșuri. Regulamentul afacerilor Băncii austro-ungare. Cassa de păstrare postală. Afacerile de cec și clearing ale cassei de păstrare postală. Dividența Băncilor române. Semașismul institutelor financiare și comerciale. Indicele acestora. — Prețul „Anuarului”: 3 coroane.

Amintim la acest loc, că editura „Anuarului” stăruie să rectifice într'nsul o eroare de tipar: la partea I, pag. 37, sub titlul „Competințe și timbre”, în pasajul „Declarațiunile de stabilare”, rîndul al 2 lea, are adevărat, în loc de suma de 400 cor., să se cetească: suma de 200 coroane.

Declarațiune. De la publicarea corespondenței „De prin părțile Chișineului” în Nr 9 dela 15/27 Ianuarie a. c. al ziarului „Tribuna Poporului”, pe baza unei epistole anonime afirmative expedită din Arad la adresa judeului comunal Georgie Stan T. din Chitighaz, aie și lășită vestea, că autorul corespondenței de sub întrebare aș fi eu și un econom din Chitighaz, și că eu în tovarășie cu necunoscutul econom aș fi umblat la 10/22 Ianuarie a. c. în Arad, la redacția ziarului „Tribuna Poporului”, cu scop de a o ruga ca să o publice. Fără multe vorbe, spre linișțirea judeului comunal Georgie Stan T. declar pe scurt, cumcă autorul corespondenței de sub întrebare nu sunt eu, și că pentru publicarea aceleia nici în persoană, nici însoțit de vre-un econom de aici sau din altă comună, n'am umblat pe la Arad. *Vasilie Belez*, paroch ort. rom.

În interesul adevărului confirmăm și noi cele de mai sus. *Redacția.*

Nenorocire. În minele de peatră din Ramna (c. Arad) în 5 Februarie a explodat pe neașteptate o cartușă sdrobînd obrazul la doi feciori ce băteau praful în stîncă. Unul dintre ei s'a ales cu falca sdrobîtă și fără dinți, iar celuilalt i-s'a întunecat vederea, încât probabil că focul i-a stîns pentru tot-deauna lumina ochilor. Amîndoi sunt feciori sdraveni și harnici înșurați numai de curînd.

Întreprinzătorul lucrului e ovreul Szenszky Izsák.

Greva în Reșița. Din Reșița se scrie că la minele de cărbuni ale societății căilor ferate a i-bucit o grevă. Aproape 2000 lucrători — cu cei de la fabrici — au refuzat să mai lucreze dacă nu li-se vor urea salariile. S'a concentrat acolo miliție și vicispantul s'a dus și el la fața locului.

O sinucidere oribilă. Un căpitan în pensie, anume Miliho Pojici din Agram, și-a curmat însuși viața în chip ne mai pomenit de îngrozitor. Mai întăiu a beut morfiu apoi și-a tăiat gâtul cu un briciu. Neputînd muri însă, a luat sabia și cu asta și-a tăiat din nou gâtul. Moartea însă nici așa nu l'a voit; s'a aruncat deci de pe fereasta culnei dintr'o înălțime considerabilă, și abia astfel și-a curmat zilele.

Cas de moarte. Ni se trimite următorul anunț: Direcțiunea institutului de credit

și economii „Făgețana” în Făgeț, cu profundă durere aduce la cunoștință, că membrul în direcțiune Nicolae Barbon, preot gr. or. român în Tomesti etc., a adormit în Domnul Sâmbătă în 27 Ianuarie 1900 n. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată Făgeț, 29 Ianuarie 1900 n. Direcțiunea.

Necrolog. Joi în 13/25 Ianuarie a. c. la 2 ore 11 minute d. m. după un morb scurt de o săptămînă d-na preteasă Romania Lazeu, și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, în etate de 54 ani și în al 34-lea an al fericitelor sale căsătorii, soția mult iubitului nostru părinte Ioan Lazeu din Soldobagiu.

La înmormîntarea funebrală au funcționat următorii d-ni preoți: Ioan Farcașiu din Abramul-superior, Petru Lazar din Margine, Ioan Papp din Chiralen și Vasilio Ferdich din Deda, și învătători: Dimitriu Cosma din loc, Florian Buița din Satul-barbă, Melentie Roxin din Margine și Pereni Ignatie din Deda precum și un public foarte numeros de unde se vede, de câtă iubire s'au bucurat atât dl părinte, cât și reposita preteasă.

Necrolog. Ni-se împărtășește vestea tristă, că părintele paroch *Demetriu Vașca* din Chișirid, Joi, în 20 Ianuarie st. v., după îndelungate suferințe, a încetat din viață în vîrstă de 51 ani, în al 27-lea an al proției și al fericitelor sale căsătorii, servind la altarul Domnului 13 ani în Tărian și 14 în comuna Chișirid (Bihor), lăsînd în adîncă jale familia și un mare număr de rudenii.

— În mormîntarea i-s'a făcut cu pompă meritată Sâmbătă, în 22 Ianuarie v., prin părintele protopop tractual Toma Păcala, asistat de d-nii preoți Romul Mangra din Giriș, George Drîmbea din Toboliu, Ioan Teoran din Mădăraș, Ioan Andrei din Păușă, Ștefan Făt din Apateu și Georgiu Sârb din Leș. Predica funebrală a rostit-o părintele protopresbiter Păcala și în urmă a predicat părintele Romul Mangra din Giriș, ca bun prietin al rēposatului, storcînd lacrimi din ochii celor de față. La înmormîntare au mai luat parte și un mare număr de inteligenți din giur, cum și o mulțime de credincioși atât din comună cât și din împrejurime.

Decedatul a fost un preot de model și totdeauna la culmea chemării sale, iubit în același timp, cum rar se vede, de toți parochienii săi.

Fie-i țărina ușoară și pomenirea vecinică!

Jertfele camiculei în — America. În America-sudică de prezent bîntuie o căldură atât de enormă, cum de mulți ani nu s'a mai pomenit. O șire telegrafică din Buenos Ayres spune, că necurmat căldura crește și seceră mulțime de jertfe. Într'o singură zi s'au bolnăvit acolo de insolajie (impun sătura de soare) 219 oameni, dintre cari murit pe loc 134 înși.

Foc. În comuna Crocna, în ziua de 5 Febr. după amiază, la economul Ioan Viad, Nr. casei 163 a izbucnit în grădină un foc între patru jirezi de tîn. De unde — și cum? asta încă nu se știe.

Oamenii fiind destul de vreme la fața locului și mai ales credincioși, au mîntuit cu ajutorul bunului Dumnezeu averea și agonisitul bietului om în preț de vre-o 1000 florenți, și numai cu brațele și cu apă din oale și ciubere.

În loc de cărlige și pompă de apă, îi vedeam, cum smulgeau cu mâinile din fînul deja cuprins în flacări.

Paguba e puțin însemnată. *Sebastian Tontial*, învătător.

Avis. Am avé lipsă de un conducător de cor vocal, care acum ar trebui să-l înființeze! Treaba e urgentă, — cel care ar fi aplicat să primească sarcina cât de grabnic, să se prezinte la noi în comună ca să ne înțelegem. *Ollaca*, 26 Ian. (7 Februarie) 1900.

G. Turic, preot.

Se curăță aerul De azi mulți, de când domnește și la noi în Rădămănișă sistemul unui fel de „neamuri”, — căci, în miniatură, și noi avem de acestea — abia acum, cu ajutorul lui Dumnezeu și prin vrednicia on. domn D. Schelegia, preot în Dobreaș, li-s'a pus capăt rețelilor și la noi. Aceste neamuri atât în cele bisericesti și școlare, cât și în cele politice, au fost cei țari și mari. De ne-am plîns comitetului, nici un rezultat; de ne-am plîns comitetului comunei politice sau judeului, iar așa, căci, vezi Doamne, tot ei dictau și aici. Mulțumim însă părintelui nostru Schelegia, căci dinșul chiar așa a purces, după-cum ne dictează Statutul nostru organic. Părintele a luat lista sinodului parochial, care era făcută de neamuri și în care erau puși numai plăiești, străjeri și țigani, pe când oamenii de frunte și cu avere erau dați la o parte. În noul sinod și comitet parochial însă prin hărnicia sus-numitului dn preot s'a ales fruntea oamenilor, cu avere, oameni de cinste și deștepți, iar nu ca în trecut: socrul cu ginerele (preotul cu judele), veri cu veri, moș cu nepot și alții, cari cât au putut, numai de ei înșiși s'au îngrijit, și nici odată de binele comun. Se înțelege, că această sănătoasă reformă n'a plăcut neamurilor, mai ales judeului N. Rista Peppă, care stă în fruntea lor, ba încă el a zis, că protestează, căci vezi bine a dat de pagubă. În urmă s'au ales și ca epitropi tot oameni ai bisericii și ai școlii. Mai avem acum, numai să ne ajute Dumnezeu, să ne alegem cassar cultural și crășnic cum se cade, nu însă dintre aceia cari deschid sf. biserică, trag clopotul numai odată și se duc la birtul Jidanului. Și apoi vom putea zice, că comuna noastră Rădămănișă a căpătat lumină și că va fi fericită. La finea ședinței neamurile s'au tulburat rău asupra noilor aleși și chiar și asupra învătătorului, dar părintele sus-numit, ca emis la alegeri prin o vorbire bine chibzuită i'a domolit pe toți. — *Căpăta dintre alegători.*

Se află de vânzare o casă în Receaș, cu 8 chilii, iar în curte (ocol) două case separate cu 5 chilii, pivniță (podrum) bună încât în tot Receașul nu se află așa acomodată și care nici odată nu conține apă; grădina la casă cu pomi și cu vie și o altă grădina afară în hotar. Deslușiri mai detaiate se pot căpăta în Receaș la doamna văduvă proprietăreașă Eufemia Stanisavievici.

Poșta redacției.

Sicula. Numai dacă ai servi deja în armată cu grad inferior și mergînd din treaptă în treaptă, ai putea să ajungi gradul despre care ne-ai întrebat. Și apoi fără a ști nemțește, în nici un chip nu se poate.

Agriș. Vom răspunde după ce vom fi citit traducerea ce ne-ați trimis.

Tărnăveanul. Coroiu. Vini tîrziu de tot. Apoi în afaceri de înșurătoare cum să ne amestecăm? La tot cazul, nu lăudăm pe Românul care la Ungurică de soție. Iar dacă așa s'a purtat la acea nuntă dl I. Păduresanu, destul de rău. Fă arătare consistorului.

Secușiu. Lucruri de acestea urite nu se pot pune în foaie.

Avram B. Paraș. Adresează-te Librăriei Socec, București.

G. Bristoiu, Sascu M. Publicăm numai poezii populare.

Berzova. Faceți rectificarea unde a apărut anunțul.

T. Simoc, Somogy. S'a angajat deja. I. Sandru, Mehadica. Scrisoarea plină de bucurie ar trebui să i-o trimiți d'a dreptul lui.

M. Buda, Șiria Bine scrisă, dar rîndul o să-i vină mai tîrziu, că sunt multe.

Seliște. Em. Maglas de zece luni deja nu mai are nici un fel de legătură cu noi.

— D-sale F. Călb în Măscă: Din scrisesele D-Tale noi nimic nu putem scoate! Serie numai pe o pagină și mai ceteț.

— D-sale Ioan Onciu, plugar în Ozora-Uzdin: Pe D-Ta, ca și pe alții, vî rugăm, să nu mai trimiteți pentru publicare lucruri publicate odată, și făcute de alții. Vă faceți numai lucru de geaba. Publicăm numai versuri sau povești așa cum sunt auzite și culese din gura poporului.

Editor: Aurel Popovici-Barclanu. Red. respons.: Ioan Russu Șirlianu.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 8 Februarie

	Arad:	B. Pesta
Grâu Aprilie fl. 6.80-7.- fl.		7.71-7.74
Cucurus Maiu		4.99-5.01
vechiu . 4.10-4.20 .		5.20-5.50
Orz vechiu . 5.10-5.20 .		5.65-6.60
non . 5.40-5.50 .		
Secară Apr. 5.30-5.40 .		6.42-6.43
vechiu „ .		6.10-6.35
Ovăș Apr. 4.20-4.30 .		

Cursul pieții din Arad.

Hărle-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turcești			
Imperiali (15 R. aur)	18.90		19.-
Ruble rusești 100 A	126.-		127.-
Galbeni	5.58		5.62
Napoleon-d'orf	9.48		9.55
100 Marce germane	58.50		58.95
Livre sterling	11.90		12.50

Spirit:

	21 Ian.
Spirit rafinat; cu toptanu	55.50
„ „ cu micu	56.50
brut cu toptanu	54.50
„ „ cu mic	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg
bătrâni 320-380 kg.	40-42.	
tineri 320-390 „	44-44.5	
„ 250-390 „	44-45	
„ până 250 „	45-48	
mijlocie 240-280 „	47.5-48	

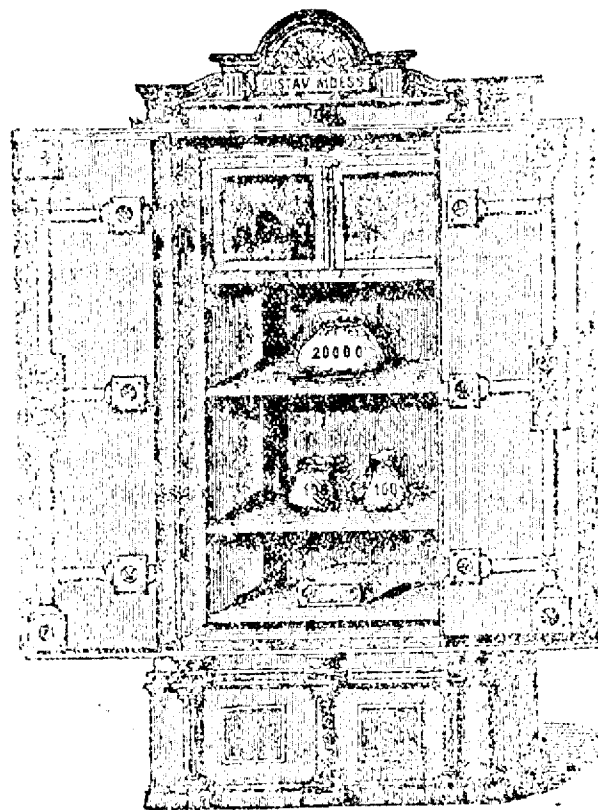
O carte bună. Distinsul nostru profesor din Brașov, Dl Vasile Goldiș a lucra o folositoare carte școlară: „Geografia pentru școlile populare, întocmită pe baza planului Ministerial de învățământ. Partea primă (pentru clasele III și IV), cu numeroase ilustrațiuni și harte colorate.” Editura librăriei Ciurcu Brașov. Prețul unui exemplar 35 cr. Materialul tractat se estinde pe 68 pagine, în ordinea următoare: „1. Regiunile lumii, 2. Comuna, 3. Locuitorii și ocupațiunea lor, 4. Religinea și limba locuitorilor, 5. Hotarul comunei, 6. Drumurile, 7. Apele curgătoare, 8. Apele stătătoare, 9. Mijloacele de comunicațiune, 10. Insulă, peninsula, golf, 11. Șesul, 12. Dealuri și văi, 13. Orizonul, 14. Desemnarea regiunilor lumii, 15. Harta, 16. Cercul, 17. Comitatul, 18. Ungaria. — II. „Ungaria și Europa.” (Materialul clasei a IV-a.) Ținutul muntos din Sudost. Câmpia Ungariei. Ținutul muntos Nordostic, Ținutul muntos Nordvestic, Ținutul deluros Sudvestic. Orașul Fiume și ținutul lui. Ungaria în genere. Terile aparținătoare Ungariei. Europa în genere.” La toate capitolele e alăturată câte o hartă colorată.

O recomandăm cu toată căldura învățătorilor noștri.

„Biblioteca Teatrală”, apare în Brașov ediția Societății de teatru Român. Broșura, 7 cuprinde „Unde dai și unde creapă”, comedie în 2 acte Al. Cosmar, localisată de Iuliu Popescu. Numele dlui Iulia Popescu, mai ales ca traducător și localisator al mai multor piese de teatru, este cunoscut și apreciat la noi. D-sa a tradus și „Bustul”, jucat cu atâta succes de diletanții români din Sibiu, înainte cu 5 ani. Piesa de mai sus desigur va fi primită cu plăcere și diletanții români vor juca-o cu predilecție. Noi o recomandăm cu toată căldura. Este o localisare bună a unei piese teatrale de valoare.

A apărut în editura de arte grafice „Minerva” din București „Călimdarul Minervei” pe anul 1900 cuprinde o mulțime de lucruri frumoase și instructive.

Fabrică de Casse.

In atelierul meu se construiesc

Casse de fer

obiceinute, din cel mai solid material, sigure contra focului și spargerii.

Casse-Panczer

pentru bănci, construite din cel mai veritabil oțel.

Ori-ce spargere e absolut imposibilă fie cu ori-ce instrument anume meșteșugit pentru scopul acesta.

Garantăm pe deplin că în termen de 24 ore aceste casse nu se vor pute găuri.

Rog deci On. public, care are trebuință de Casse de fer să mă onoreze cu încrederea și cu comanda sa, asigurându-mă că va fi pe deplin satisfăcut.

Pentru biserici și comune liferez casse pe lângă solvire în rate după învoială.

Lista prețurilor gratuit și franco.

Cu distinsă stimă:

GUSTAW MOESS

fabrică de casse

SIBIU Strada Poplăcei-mari Nr 8.

366 15-

A apărut

Și să află de vânzare la administrația „Trib. Poporului” următoarele opuri:

1.) „Calendarul nostru” — pe 1900. prețul	cor. — 60 fl.
2.) „Amicu Poporului” — de Titus Vuculescu, pretor. Indreptar practic în cause administrative. Prețul	„ 1.— „
3.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcățean, prețul	„ 2.— „
4.) „Judecătorile cu jurații” — de Teodor V. Păcățeanu, prețul	„ —80 „
5.) „Libertatea” — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcățeanu, prețul	„ 2.— „
6.) „Principiile politicele”, după Dr. T de Holtendorf, de T. Păcățeanu —prețul	„ 4.— „
7.) „Caractere morale” — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popea, profesor în Brașov. Prețul.	„ 2.50 „
8.) „Războiul pentru neatărare” și „Povestea unei coroane de oțel” ambele de George Coșbuc. Prețul Războiului	„ 1.20 „
Prețul „Coroanei”	„ 1.60 „
9.) „Din vremuri apuse” — de Judita Secula născ. Truția — prețul	„ 1.— „
10.) „Vieritul” — de Petru Vancu, prețul	„ 1.— „
11.) „Teoria Dramei” — de Dr. Iosif Blaga. Prețul:	„ 3.60 „
12.) „Juvenilia” — de Sextil Pușcariu. Preț:	„ 1.60 „
13.) „Cuvântări bisericesti” — traduse de Ioan Genț. Preț.	„ 5.— „
14.) „Pribeag” — de Ioan Iosif Sceopul, preț	„ 1.50 „
15.) „Liturgia Stului Ioan Crisostom” (pe note) pentru cor mixt pe 4 voci — de Nicolae Stefu în Sibiu în Arad. Aceasta liturgie conține toate cântările liturgice, ce are să răspundă corul în Dumineci și sărbători. Pe lângă acestea mai conține irmoase priceșne și un adaus de cântece populare. Toate imnele se pot cânta și pe 1 pe 2-3 voci. Prețul unui exemplar s'a redus dela 6 la 5 coroane.	

La comanda să se mai adauge de fie-care op 10 fleri spese postale.